

УДК 342.7

Г.І. СОБЧУК,
магістрант спеціальності «Правознавство»
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

КЛЮЧОВІ МОМЕНТИ ПРОВЕДЕННЯ КАМЕРАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ

У статті розглянуто ключові моменти проведення камеральних перевірок податковими органами та особливості запровадження системи «Електронна камеральна перевірка».

Ключові слова: камеральна перевірка, термін перевірки, електронна перевірка, податки, що підпадають під камеральну перевірку.

Постановка проблеми. Під перевіркою розуміють спосіб здійснення контролю державними податковими органами правильності нарахування, своєчасності та повноти сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Стан дослідження. Податкові перевірки завжди є одним з найактуальніших питань, а особливо сьогодні, коли кількість підприємців зростає, а з цим зростають і черги під кабінетами інспекторів. Саме тому існує таке явище, як камеральна перевірка, а для того, щоб розібратись у всіх аспектах камеральних перевірок та зрозуміти всі плюси та мінуси такого явища ми обрали камеральні перевірки темою свого дослідження.

На жаль, сьогодні науковці не достатньо освітлюють у своїх працях явище камеральних перевірок, з чого можна зробити висновок, що такий метод перевірок податкових органів не надто викликає довіру в населення, хоча він, на нашу думку, навпаки, допомагає найбільш об'єктивно здійснювати перевірку.

Метою статті є дослідження особливостей проведення та оформлення камеральної перевірки.

Виклад основного матеріалу. Контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні та фактичні перевірки. Камеральна перевірка проводиться контролюючими податковими органами, в межах їх повноважень виключно у випадках та у порядку, встановлених Податковим кодексом України. В окремих випадках платник може не знати про здійснення такої перевірки.

Відповідно до ст. 75.1.1 камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника.

Камеральна перевірка проводиться відповідно до ст. 76 Податкового кодексу України посадовими особами контролюючого органу без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення [1].

Перевірки можуть проводитися у два способи:

- в електронному вигляді;
- підрозділами податкового та митного аудиту (доходів і зборів з фізичних осіб) шляхом зіставлення даних програмних продуктів, результатів автоматизованого контролю податкової звітності, інформації з інших джерел.

Такий перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком, при цьому згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

Під час перевірки з'ясується питання порушення терміну подання звітності, правильність визначення об'єкта оподаткування та нарахованого грошового зобов'язання з податку на прибуток, а також несвоечасної сплати визначеного платником податку грошового зобов'язання.

Оформлення результатів камеральної перевірки здійснюється відповідно до вимог п. 2 ст. 86 Податкового кодексу України. Тобто за результатами камеральної перевірки у разі встановлення порушень складається акт у двох примірниках, який підписується посадовими особами того органу, що проводили перевірку, і після реєстрації в органі державної податкової служби вручається або надсилається для підписання протягом трьох робочих днів платнику податків у порядку, визначеному ст. 42 Податкового кодексу України.

Строки проведення камеральних (електронних) перевірок податкової звітності платників податків, крім фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, визначені розд. 2 Наказу Міністерства доходів і зборів № 143 від 03.06.2013 р. «Про методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи-підприємця» [2].

Камеральна перевірка даних, заявлених у податковій звітності, проводиться протягом 30 календарних днів, що настають за граничним терміном отримання такої звітності. Перевірка податкової звітності з податку на додану вартість, поданої платниками податку, які мають право на автоматичне бюджетне відшкодування податку, проводиться протягом 20 календарних днів, наступних за граничним терміном подання податкової декларації.

На думку вчених-науковців Л.І. Федоришина, Н.Д. Глазко, Г.М. Іванова, камеральні перевірки вирізняються двома примітними рисами. По-перше, для цього виду перевірок не встановлено періодичності проведення. У законодавстві визначено лише те, що камеральні перевірки потрібно здійснювати після подання податкової декларації. По-друге, перевіряти податкові декларації належить безпосередньо в податковій інспекції, і платник податків не мусить бути при цьому присутнім [3].

Основними етапами камеральної перевірки є:

- перевірка повноти надання платниками податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством про податки і збори (обов'язкові платежі), документів податкової звітності;
- перевірка своєчасності надання документів податкової звітності до податкового органу;
- візуальна перевірка правильності оформлення документів податкової звітності (повноти заповнення всіх необхідних реквізитів, чіткості їх заповнення тощо);
- перевірка обґрунтованості застосування платником податків ставок податку та пільг, їх відповідності чинному законодавству;
- перевірка правильності складання розрахунків у наданих документах податкової звітності, що включає арифметичний підрахунок підсумкових сум податків і зборів (обов'язкових платежів), які підлягають сплаті до бюджету чи відшкодуванню з бюджету (наприклад, податку на додану вартість) і перевірку обґрунтованості застосування ставок податку й податкових пільг, а також правильність відображення показників, необхідних для обчислення бази оподаткування з метою виявлення арифметичної чи іншої помилки у наданій звітності.

Нормами Податкового кодексу передбачено, що електронна перевірка проводиться на підставі заяви, поданої платником до контролюючого органу, в якому він перебуває на податковому обліку. Заява подається за 10 календарних днів до очікуваного початку проведення електронної перевірки. Форму заяви, порядок її подання, прийняття рішення про проведення електронної перевірки встановлено Наказом № 143, який набув чинності з 01.01.2014 р. [2].

Для платників податків, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, електронні перевірки проводитимуться з 01.01.2014 р., для суб'єктів господа-

рювання мікро-, малого та середнього бізнесу – з 01.01.2015 р., для інших платників податків – з 01.01.2016 р.

На думку деяких фахівців у сфері податків, на сьогодні проводиться робота щодо розробки формату надання платником податків документів для проведення електронної перевірки, а також програмного забезпечення, яке дасть змогу здійснювати такі перевірки шляхом використання нового сервісу «Електронна камеральна перевірка». Впровадження сервісу «Електронна камеральна перевірка» дасть можливість автоматизувати виконання процесів камеральної перевірки податкової звітності платників податків, вирішити проблеми дистанційного обслуговування платників, звільнити їх від необхідності особисто відвідувати територіальні податкові органи і мінімізувати спілкування з їх працівниками [4].

Відповідно до законодавства камеральним (електронним) перевіркам підлягає звітність, надана платником за такими податками (зборами, платежами):

- акцизний податок;
- екологічний податок;
- рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України;
- плата за користування надрами;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір;
- плата за землю;
- єдиний податок, який сплачують платники податків – юридичні особи;
- фіксований сільськогосподарський податок;
- збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками;
- збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності;
- збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
- збір за спеціальне використання води;
- збір за спеціальне використання лісових ресурсів.

Згідно з п. 3.1 розд. III Методичних рекомендацій № 165 встановлюються такі особливості проведення камеральних (електронних) перевірок податкової звітності з ПДВ. Податкова звітність, подана платником ПДВ, проходить арифметичний та логічний контроль – автоматизовану перевірку, складовими якої є:

- перевірка правильності визначення податкового періоду (відповідно до ст. 202 Податкового кодексу), своєчасності подання звітності (дотримання строків, встановлених п. 49.18 ст. 49 та ст. 203, з урахуванням п. 49.20 ст. 49 цього Кодексу), правильності вибору форми декларації;
- перевірка логічного зв'язку між окремими звітними і розрахунковими показниками, перевірка узгодженості показників, що переносяться з додатків до декларацій, порівняння звітних показників з показниками попередніх звітних періодів [5].

З метою виявлення та запобігання можливим порушенням податкового законодавства з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (далі – податок на нерухоме майно), та запобігання їм при камеральній перевірці проводяться:

- перевірка своєчасності подання податковими органам України за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларації з податку на нерухоме майно;
- перевірка правильності визначення річної суми податку на нерухоме майно;
- перевірка типу об'єкта житлової нерухомості;
- перевірка правильності застосування ставок податку, встановлених сільськими, селищними або міськими радами відповідно до пп. 265.5.1 п. 265.5 ст. 265 Податкового кодексу;
- перевірка правильності зазначених сум авансових внесків.

Висновки. Згідно з вищесказаним можна виділити позитивний момент у такій співпраці: податкові органи отримують оперативні відомості для виправлення неправильної

або некоректної інформації у базах даних, а платники будуть упевнені у правильності обчислення податків.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, оскільки податкові перевірки завжди є не дуже приємним процесом, можна зробити висновок, що камеральна перевірка є безумовно вигідним варіантом вирішення проблемних питань з огляду збереження часу та нервів як платників податку, так і податкових інспекторів.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI – У редакції від 01.03.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №17. – Ст. 112.

2. Про затвердження Порядку подання платником податків заяви про проведення документальної невиїзної позапланової електронної перевірки та прийняття рішення територіальним органом Міністерства доходів і зборів України про проведення такої перевірки: Наказ Міністерства доходів і зборів України № 143 від 03.06.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-13>

3. Федоришина Л.І. Сутність та особливості камеральних перевірок / Л.І. Федоришина, Н.Д. Глазко, Г.М. Іванова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=21962>

4. Чудновська Н. Впровадження сервісу «Електронна камеральна перевірка / Н. Чудновська, О. Бондар // Вісник міністерства доходів і зборів України. – № 39. – 18.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/6085>

5. Про методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи - підприємця: Наказ Міністерства доходів і зборів України № 165 від 14.06.2013р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-organizaci-doc149981.html>

В статье рассматриваются ключевые моменты проведения камеральных проверок налоговыми органами и особенности внедрения системы «Электронная камеральная проверка».

Ключевые слова: камеральная проверка, срок проверки, электронная проверка; налоги, которые подпадают под камеральную проверку.

The article examines the key aspects of off-site supervision by tax authorities and peculiarities of introduction of «Electronic cameral check».

Key words: cameral check, period of the check, electronic check; the tax, which fall under cameral check.

Одержано 25.10.2013.